

ADVOKATSKA KANCELARIJA
KOVAČEVIĆ///KOLEŠAN

Aleksandar Kovačević *advokat*, Ana Kolešan *advokat*, Jovan Budimir *advokat*, Nenad Vojnović, *advokat*
Nino Došen Majkić, savetnik kancelarije
Marko Joksimović, *adv.pripravnik*, Srđan Cvetić, *adv.pripravnik*, Nikola Panjković, *adv.pripravnik*
Nevena Vojnović, *poslovni sekretar*

Bulevar Mihaila Pupina 11, 11070 Beograd – Novi Beograd, Srbija

Tel: +381.11.6137.659, Fax: +381.11.7132.688,

Mob: +381 65 600.1.006 +381.64.590.2073

E-mail: office@kovacevickolesan.com

UDRUŽENJU NOVINARA SRBIJE

**Resavska 28
11000 Beograd
Upravi UNS**

Predmet: **Petra Cvijić** iz Beograda, koju zastupa Advokatska kancelarija Kovačević&Kolešan sa sedištem u Beogradu, Bulevar Mihajla Pupina 11;

Poštovani,

Obraćamo vam se u svojstvu punomoćnika Petre Cvijić u nameri da vam skrenemo pažnju na nakaradno izveštavanje gotovo svih medija u protekle 3 godine o krivičnom postupku u kome je naš vlastodavac optužen za krivično delo iz oblasti saobraćaja. Kao što vam je iz medija poznato, Petra Cvijić optužena je da je januara 2012. godine skrivila saobraćajnu nezgodu u kojoj je stradao pešak, gospodin Slobodan Bajić. Ovaj događaj odmah je privukao veliku pažnju medija, a ova pažnja nije jenjavala ni prilikom izricanja prve prvostepene presude, prilikom donošenja odluke drugostepenog suda, kao i prilikom nedavnog izricanja nove prvostepene odluke. U svim ovim slučajevima, izveštavanje medija pratilo je teške povrede Zakona o javnom informisanju i medijima, kao i povrede Kodeksa novinarske etika, da je nužno da o ovome svoj stav ima i Udruženje novinara Srbije.

U ovom zahtevu ne želimo da do detalja iznosimo u čemu se ogledaju navedene povrede. Nastojaćemo da u najkraćem skrenemo vašu pažnju na bitne činjenice, te da pobrojimo odredbe iz Zakona i Kodeksa koje su, prema našem stanovištu grubo povređene. Ukazaćemo i na posledice ovakvog izveštavanja i upravo one moraju biti jedan od glavnih razloga za vašu reakciju, koja je morala da usledi čim je izveštavanje o ovom nesrećnom slučaju krenulo.

U najkraćem, problematičnost u izveštavanju ogledala se u sledećim načinima izveštavanja:

- da je Petra Cvijić poznata i bogata, te da za nju Zakon ne važi, što je za posledicu imalo da je dva puta oslobođena odgovornosti. U odnosu na to, mediji su neistinito izveštavali kako je Petra Cvijić na suđenjima bila nadobudna, kako se ironično smejala, kako je slušala presudu bez kajanja, a ovo su samo neki od opisa koji su pratili izveštavanje o ovom krivičnom postupku,
- da Petru Cvijić štiti neko ko je poznat i jak, što je opet za posledicu imalo oslobođenje od odgovornosti,

- neki mediji su otišli toliko daleko da su čak objavljavali kako je Petra Cvijić u emotivnoj vezi sa premijerom Republike Srbije, gospodinom Aleksandrom Vučićem. Čak i ovo prenošenje bilo je neprimereno, pa je tako Petra Cvijić nazivana "Petrijom trećom", "konkubinom" ili čak jednom od "prostitutki",
- tokom celog postupka koji još uvek nije pravnosnažno okončan grubo je kršena pretpostavka nevinosti. Još gore, povreda ove obaveza svakog novinara više bi dobijala na značaju prilikom objavljuvanja oslobođajućih presuda,
- neistinito i tendenciozno su prenošena saznanja o izvedenim dokazima. Tako smo u nekoliko navrata imali neistinite tvrdnje da su svedoci i sama Petra Cvijić menjali iskaze, ili da je pešak oboren na pešačkom prelazu, ukazivalo se na različitost veštačenja, te su napominjane i druge neistinite stvari iz samog krivičnog postupka. U nekim tekstovima čak je pisalo kako kritičnom prilikom i nije bilo nikakvog autobusa,
- većina naslova koja je pratila ceo događaj bili su potpuno neadekvatni i neprimereni. Ova neadekvatnost ogleda se i u pogrešnom određivanju krivičnog dela za koje je Petra Cvijić optužena, kao i u potpuno neprimerenom načinu isticanja naslova i na taj način kreiranja zaključaka kod čitalaca. Tako na primer imamo naslove "NOVA SKANDALOZNA PRESUDA-Za poznate i bogate Zakon ne važi", "Drumske ubice sa pedigreeom oslobođene odgovornosti", "Sve Vučićeve žene, red je na treću konkubinu", "Sam si kriv što si mrtav" ili "Verovatno se sam ubio".

Ovakvi načini izveštavanja do te mere su problematični da su za posledicu imali ogromnu nematerijalnu štetu koju je pretrpela Petra Cvijić. Navedena šteta ogleda se u zdravstvenim problemima koju su prouzrokovani, te u povredi časti i ugleda. Posebno je indikativna činjenica da su ljudi sa podozrenjem počeli da gledaju na pojavu Petre Cvijić. Kako drugačije objasniti komentare na ove vesti u elektronskim izdanjima većine listova u kojima se praktično ljudi pozivaju na linč Petre Cvijić. Složiće se da se jedino ovako imaju razumeti komentari u kojima njihovi autori, recimo, ne znaju da li bi mirno prošli pored Petre Cvijić kada bi je sreli na ulici. Podsećamo da i ove komentare moraju najpre da odobre mediji kroz rad moderatora.

No, da zanemarimo na trenutak posledice, njima će se sudovi posebno baviti u postupcima za naknadu štete, u daljem delu ovog zahteva bavićemo se konkretno odredbama Zakona i Kodeksa koje su povređene. Smatrujući ga bitnjim, počećemo od Kodeksa.

Ovakvim izveštavanjem povređene su sledeće odredbe Kodeksa:

- Obaveza je novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izveštava o događajima značajnim za javnost. U situaciji u kojoj se daju neistiniti podaci o samom događaju (menjanje iskaza, pešak oboren na pešačkom prelazu, izmišljen autobus ili različita veštačenja), te kada se u javnosti stvara utisak kako će Petra Cvijić biti oslobođena jer je čuva neko jak, ili još gore jer je "Vučićeva konkubina", jasno je da su novinari prekršili ovu obavezu iz Kodeksa,
- opisanim ponašenjem iz prethodne tačke grubo je prekršena i obaveza da su sa novinarstvom nespojivo objavljuvanje neosnovanih optužbi i kleveta, kao i glasina,
- prekršena je i čitava tačka IV koja govori o odgovornosti novinara, i to posebno pod-tačka 1. koja govori obavezi novinara da ne šire govor mržnje i da ne podstiču nasilje. Na ovom mestu je jasna veza između uzroka (naslova da Petru Cvijić štiti neko jak, i to niko drugi do Aleksandar Vučić) i posledice (razni komentari na vesti koje su mediji odobrili, te onih na društvenim mrežama, poput one da je Petra Cvijić "Vučićeva kuja" ili da "ne znam da li bih mirno prošao pored nje"),

- novinar je dužan da poštuje pretpostavku nevinosti i ne sme nikoga proglašiti krivim do izricanja sudske presude. Kršenje ove obaveze je više nego očigledno, te smatramo da nikakva dodatna elaboracija i nije potrebna. Samo ćemo napomenuti da je ovo kršenje postajalo izraženije kada su izricane prvostepene oslobođajuće presude,
- Novinar je dužan da neguje kulturu i etiku javne reči. U situaciji kada se osoba protiv koje ne postoji pravnosnažna presuda ni za jedno krivično delo naziva ubicom, a da pritom za ubistvo nije ni optužena, te kada se to pravda činjenicom da je poznata i bogata, jasno je da su mediji prekršili i ovu odredbu Kodeksa,
- Problematični su i delovi u izveštavanju u kojima se novinari bave spekulacijama, prenošenjem nedovoljno proverljivih stavova, a posebno su problematični i naslovi od kojih se velika većina nalazi na naslovnim stranicama medija. Ova povreda je utoliko veća zbog činjenice da govorimo o izveštavanju o tragičnom događaju.

Po pitanju Zakona, zbog ovih istih stvari povređeno je načelo novinarske pažnje, povređeno je načelo javnog interesa na objektivno i istinito informisanje. Pretpostavka nevinosti utemeljena je kao princip i u Zakonu, a po pitanju izveštavanja koje je vezano za krivični postupak, jasno стоји obaveza da se može prenositi samo ono što je izneto na glavnom pretresu ili činjenice ako su dobijene kao informacije od javnog značaja. U tom smislu jedna od većih povreda jesu brojne izjave supruge gospodina Bajića u kojima se prenosi nešto o čemu nije bilo reči u krivičnom postupku. Pitanje istinitosti ovih reči poseban je problem o kojima će se Petra Cvijić posebno baviti nakon pravnosnažnosti presude, ma kakva ona bila. Pravilo o zabrani govora mržnje, takođe se nalazi i u Zakonu. Kada o nekome izveštavate tako što ga prikazujete kao nekoga ko je ubica koji zbog povezanosti sa jakim ljudima ne odgovara za svoje delo, jasno je da je i ova odredba Zakona prekršena. Zakonom je propisana i obaveza zaštite dostojanstva ličnosti o kojoj se izveštava i potpuno je jasno da je ova obaveza prekršena na opisane načine izveštavanja.

Sve navedeno predstavlja samo one najvažnije povrede koje su na račun Petre Cvijić iznosili mediji, vezano za predmetni krivični postupak.

Ovakav način izveštavanja svakako moraju biti predmet sudskega postupaka, ali svakako da zahtevaju i reakciju Udruženja novinara Srbije. Na ovaku reakciju posebno obavezuju odredbe Statuta udruženja. Naime, prema odredbama iz člana 8. Statuta, ciljevi UNS-a su afirmisanje prava javnosti da bude istinito, potpuno i blagovremeno obaveštena o pitanjima od javnog značaja, čuvanje ugleda i dostojanstva novinarske profesije, te negovanje tradicije srpskog novinarstva. Radi dostizanja proklamovanih ciljeva, u Statutu je propisano da će za mere radi ostvarenja istih biti nadležana Uprava UNS-a, te se usled toga ovom organu i obraćamo.

U konkretnom slučaju, zahtevamo da Uprava ispita sve tekstove koji su objavljeni o Petri Cvijić u medijima, a povodom krivičnog postupka koji se vodi protiv nje, te da se utvrdi da je bilo opisanih povreda. Nakon što se ove činjenice utvrde, predlažemo da UNS javno izrazi svoj stav. Podsećamo, u bliskoj prošlosti udruženja su ispoljavala svoje stavove, kao što je postojao opravdani kritički stav u odnosu na izveštavanje vezano za sina gospodina Aleksandra Vučića, te glumca, gospodina Gorana Jevtića.

Posebno napominjemo da bi najdelotvornije bilo da prisustvujemo sednici Izvršnog odbora na kome bi se raspravljalo o ovom problemu, te u tom smislu i očekujemo poziv na sednicu.

Beograd, 26. jun 2015. godine

Aleksandar Kovačević, advokat

АЛЕКСАНДАР КОВАЧЕВИЋ
АДВОКАТ
БЕОГРАД, Булевар Михаила Пупина 11
E-mail: office@kovacevickolesan.com
M: 065 600 1006